

SAEMIEDIGKIE
SAMETINGET

Learoesoejkesje - Jåa2 Duedtie

Daate lea jarkoestimmie dehtie vihtiestamme learoesoejkesjeteeksteste.
Learoesoejkesjem vihtiestamme noerhtesaemien gïelesne.

Vihtiestamme goh mieriedimmie Saemiedigkeste 09.02.2021 reaktavåaroemisnie laakesne
snjaltjen 17. biejjeste 1998 nr. 61 maadthskuvlen jïh jåarhkeööhpehtimmien bijre
(ööhpehtimmielaake) § 6-4 mubpie lïhtse.

Faamosne 01.08.2021 raejeste

SAEMIEDIGKIE
SAMETINGET

Learoesoejkesjekode: DDU02-03

Learoesoejkesje Jåa2 Duedtie

Faagen bijre

Faagen relevaanse jñh vihkeles aarvoeh

Jåa2 duedtie lea duedtie-dorjesh darjodh jñh evtiedidh mah duedtieaerpievuekieh jñh vytnesjimmieaerpievuekieh gorredieh. Praktihkeles barkoen tjñrrh aerpievuekien jñh orresjugniedihks duedtime ovmesse ðebnijste jñh ovmesse barkoevuekiegumie, ðirregigumie jñh maasjinagumie learohkh lierieh vytnesjidh jñh guarkedh duedtiefaaigi sjñierevoeth. Dah aaj maahtoem evtiedieh jñjtjeraarehke barkedh sjugniedihks prosessine. Programmefaagh edtjeh viehkiehtidh dorjesh evtiedidh mah nænnoesvoetem, kvaliteetem, kultuvrem jñh histovrijem varoeminie utnieh. Dah aerpievuekien vetnoedaajroem jerhkieh jñh vierhtieh gorredieh betijen aajkan.

Programmefaagh edtjeh vytnesjjjah ryjrehtidh mah maehtieh duedtiedaerpiesvoetem gaptjedh gelliesarhts estiejidie, dovne privaate jñh bygkeles jñh kreatijve jielemh. Gaajhkh faagh edtjeh viehkiehtidh lierehtimmien aarvoevaromem realiseeredh. Jåa2 duedtie edtja viehkiehtidh guktie learohkh faageles identiteetem evtiedieh, eatnemem ktoeh jñh daajroem dtjoeh gellievoeten bijre jñh man jeereldihkie aerpievuekieh jñh kultuvreaerpie lea. Aalkoelmegeperspektijven, saemien aarvoej jñh saemien geli mietie learohkh daajroem reeblih vuekiej jñh voeti bijre, sosijaale njoelkedassh, rituaalh, etihke jñh estetihkeles vuekiej bijre. Lierehtimmie programmefaagine edtja ektiedahkoem, sjugniedimmieaavoem, individuelle evtiedimmiem vedtedh jñh meatan rodh demokraateles prosessine. Programmefaagh Leah aaj mahtedh njoelkedassh jñh latjkoeh digkiedidh mah barkoetsiehkieh stuvrieh jñh jñjtse praksisen bijjelen ussjedatdedh.

Jarngbiehkieh

Hammoedimmie, produksjovne jñh kultuvreaerpie

Jarngbiehkie hammoedimmie, produksjovne jñh kultuvreaerpie lea mahtedh ðebnh damtijidh, veeljedh, veedtjedh jñh dejstie vytnesjidh aepievuekien vuekiej mietie. Lea aaj

duedtiem darjodh viehkine aerpievuekien jñh jeatjah sjehteles teknikijste. Lea aaj eadtjohkelaakan faagebaakoetjierth duedteste nuhtjedh jñh daajroem evtiedidh ovmessie duedtieaerpievuekiej bijre jñh dejtie ååktedh.

Ïebnegoerkese, ovmessie dirregh

Jarngbiehkie ïebnegoerkese jñh dirregh leah eatnemeïebni jñh jeatjah ïebni jñjtsevoeth guarkedh juktie funksjonelle dorjesh sjugniedidh. Edtja aaj darjodh, gorredidh jñh sjehteles dirregh jñh maasjinah darjodh siejhme healsoe-, byjrese- jñh jearsoesvoetenjoelkedassi mietie.

Duedtie- jñh hammoeprosessh

Jarngbiehkie duedtie- jñh hammoeprosessh lea voerkesvoetem evtiedidh hammoen jñh funksjovnen jñh klaeriej jñh ïebni bijre goh biehkies aerpievuekien duedtesne. Edtja aaj maehtedh jñjtse jñh mubpiej barkoeprosessh varjasjidh jñh dokumenteeredh. Lea aaj åssjalommesh båtijen aejkien hammoen bijre evtiedidh jñh orre dorjesi bijre mah biehkies utnieh aerpievuekien duedteste.

Dåaresthfaageles teemah

Almetjehealsole jñh jieledehaalveme

Jåa2 duedtesne dñhte dåaresthfaageles teema almetjehealsole jñh jieledehaalveme lea fysiske jñh kreatijvelaakan duedtime barkedh. Lea aaj barkoevuekieh evtiedidh mah hijven barkoevuekieh, ergonomes barkoevuekieh, barkoeaavoem jñh haalvemedomtesem vedtieh, jñh mah learohki identiteetem nænnoestieh. Akte sjehtesjamme bielie barkoste duedtime lea aaj siejhme healsole-, byjrese- jñh jearsoesvoetenjoelkedassi mietie barkedh, jñh åtnoe vaarjelimmiedalhketijjstie, daatplaerijste jñh åtnoebihkedassijste jñh våårege årrodh gosse tjemikalijh åtnasuvvieh.

Nænnoes evtiedimmie

Jåa2 duedtesne dñhte dåaresthfaageles teema nænnoes evtiedimmie lea laejhtehtkslaakan ussedadtedh hammoen bijjelen praktikkeles barkosne duedtime. Lea aaj eatnemevierhtide dejnie ovmessie jaepieboelhkine jñh boelhkine nuhtjedh juktie duedtidorjesh darjodh mah leah monnehke, funksjonelle jñh båtijen aajkan dorjesovveme. Lea daajroem utnedh guhkiem bierkenidh eatnaminie ektine, jñh lissiehtamme voerkesvoete nænnoes åtnoen bijre eatnemen vierhtijste jñh orresistie åtnoen bijre ïebnijste. Jåa2 duedtie lea bielie barkoste veartenen eatneme- jñh kultuvreaerpiem gorredidh, jñh viehkehte regijonaale jñh voenges kultuvrh jñh dorjesh eevtjedh.

Vihkeles tjiehpiesvoeth

Njaalmeldh tjiehpiesvoeth

Njaalmeldh tjiehpiesvoeth Jåa2 duedtesne lea guarkedh jñh faagegielem nuhtjedh gosse barkoeprosessi, loetemi jñh faageles varjasjimmiej bijre soptseste. Lea aaj maehtedh goltelidh jñh vaastahtakh vedtedh faahketji jñh ryøjreldihkie soptsestalleemisnie åestijigujmie dienesji jñh dongkemi bijre. Lea aaj maehtedh digkiedidh, ussedadtedh jñh faageles teemah åehpiedehtedh oktegh jñh mubpiejgujmie ektine.

Maehtedh tjaeledh

Maehtedh tjaeledh Jåa2 duedtesne lea faageterminologijem jñh jeereldihkie tjaelemevuekieh nuhtjedh juktie barkoeprosessh, dorjesh jñh dienesjh tjjelkestidh. Lea goerehtidh jñh faageles

teemaj jñh gyhtjelassi bijjeli ussjedattedh, argumentasjovnem tseegkedh jñh gaaltijh laejhtehkslaakan nuhtjedh mah leah ussjedammes. Maehtedh tjaeledh lea aaj kvaliteetem gorredidh jñjtse teekstine.

Maehtedh lohkedh

Maehtedh lohkedh Jåa2 duedtesne lea teeksth, faagelidteratuvrem, visuelle åehpiedehtemh, væhtah jñh symbovlh guarikedh jñh nuhtjedh saemiej jñh jeatjah aalkoeåålmegi vætnosne jñh kultuvreuekine. Lea aaj gaaltijh laejhtehkslaakan nuhtjedh mah leah ussjedammes. Lea aaj maehtedh lohkedh jñh guarikedh åtnoebñhkedassh, barkoe-, jñh jearsoesvoetebñhkedassh, barkoeguvvieh jñh jeatjah buerkiestimmieh barkoen bijjre, væhtajugjmie jñh symbovligujmie.

Maehtedh ryöknedh

Maehtedh ryöknedh Jåa2 duedtesne lea gaskenasjonaale jñh saemien möölegeektievoeth nuhtjedh juktie ãebneåtnoem jñh åasah ryöknedidh. Lea aaj konstruksjovnh analyseeredh jñh ryöknedidh jñh möönsterh ovmesse duedtiedorjesidie sjiehtedidh.

Digitaale tjiehpiesvoeth

Digitaale tjiehpiesvoeth Jåa2 duedtesne lea maehtedh bievnes duedtien jñh hammoeprosessi bijjre veedtjedh, jñh dej bijjre bievnedh oktegh jñh mubpiejugjmie ektine viehkine digitaale vierhtijste. Digitaale tjiehpiesvoeth lea aaj bievnes vuarjasjidh, gïetedidh jñh viertiestidh, gaaltijelaejhtehks årrodh jñh gaaltijidie vuesiehtidh. Lea aaj etihkeles voerkesvoetem evtiedidh jñh digitaale vuarjasjimmiefaamoem vuesiehtieh gosse njoelkedassh jñh nåårmh fulkie.

Maahtoelmieh jñh vuarjasjimmie

Ïebnedaajroe, vytnesjimmie jñh kultuvreærpie

Maahtoelmieh teeman mænngan ãebnedaajroe, vytnesjimmie jñh kultuvreærpie

Lierehtimmien ulmieh lea learohke edtja maehtedh

- ãebnh veeljedh, tjöönghkedh jñh vöörhkedh maereleslaakan, etihkeleslaakan jñh byjresevoerkeslaakan, voenges vierhtiej jñh aerpievuekiej mietie
- tjïelkestidh jñh ussjedattedh mah jñjtsevoeth jñh funksjovnh eatnemeïebnh jñh jeatjah myövvhkes, garre jñh plastiske ãebnh utnieh, jñh dam nuhtjedh barkoevuekine jñh teknikine duedtieprosessine
- öörnegem hööltedh jñjtse barkoesijjesne mubpiejugjmie ektine, jñh dalhketjh jñh maasjinah nuhtjedh sïejhme healsoe-, byjrese- jñh jearsoesvoetenjoelkedassi mietie, gusnie aaj ergonomijem gorrede
- duedtiem darjodh aerpievuekien möönsteri jñh hammoej mietie jñh ovmesse duedtieteknikh nuhtjedh
- faageterminologijem jñh aerpievuekien saemien möölegeektievoeth nuhtjedh jñh dej bijjelen ussjedattedh dennie praktikheles barkosne
- duedtiem nuhtjedh jñjtse faageles identiteetem, ektiedimmiem jñh gellievoetem aalkoeåålmegeperspektijvesne vuesiehtidh
- duedtieh vuarjasjidh, viertiestidh jñh tjïelkestidh ovmesse dajvijste Saepmesne
- ovmesse dïrregh jñh Raassinah jñh sjiehteles teknologijem nuhtjedh gosse barkeminie garre, plastiske jñh myövvhkes ãebnigujmie jñh dejtie laavka
- aelhie gorredimmiem tjïrrehtidh dïrregijstie, dalhketjijstie jñh maasjinijste sïejhme healsoe-, byjrese- jñh jearsoesvoetenjoelkedassi mietie

- iebni nænnoesvoetem j̄ih dāvnomenuepieh j̄ih orresistie ātnoem vuarjasjidh, j̄ih iebnide nænnoeslaakan nuhtjedh
- laejhtehkslaakan j̄ih etihkeleslaakan ussjedadtedh ātnoen j̄ih bievnamen bijjelen duedteste ovmessie ektiedimmine
- sjissah, mōōnsterh j̄ih barkoeguvvieh gietine j̄ih digitaale vierhtiejgujmie stueriedidh j̄ih unniedidh, j̄ih dejtie praktikheles barkosne nuhtjedh
- vætnoefaageles kvaliteetem vuarjasjidh j̄ijtse j̄ih mubpiej barkosne, funksjovnen, estetihken j̄ih nænnoesvoeten bijre
- voenges j̄ih regijonaale duedtieaerpieviekieh t̄ijelkestidh histovrijes perspektijvesne, j̄ih digkiedidh guktie maakta aerpievuekide vaarjelidh j̄ih evtiedidh bāetijen aajkan
- digkiedidh mah krievenassh j̄ih vuartoeh mah biejesuvvieh akten seamnavyōrtegs j̄ih feerhmeles barkoeektievoetese, j̄ih buerkiestidh mah d̄iedth j̄ih reaktah barkoefaalije j̄ih barkoevaeltije barkoej̄ieliedisnie utnieh

Jaabnan vuarjasjimmie

Jaabnan vuarjasjimmie edtja viehkiehtidh lieremem eevtjedh j̄ih maahtoem evtiedidh. Learohkh maahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh programmefaagesne iebnedaajroe, duedtiebarkoe j̄ih kultuvreaerpie gosse daajroeh, t̄jehpiesvoeth j̄ih laejhtehks ussjedimmiem nuhtjeh barkoelaavenjassh loetedh programmefaagesne. Lohkehtājja edtja s̄j̄iehteladtedh guktie learohkh Leah meatan j̄ih lieremelastose s̄j̄iehteladtedh jeereldihkie barkoelaavenjassi t̄j̄irrh. Lohkehtājja maakta barkoelaavenjassh vedtedh mah gāabpegh programmefaagh geptjeh. Lohkehtājja j̄ih learohkh edtjeh dialogesne ārrodh learohki evtiedimmiem bijre programmefaagesne iebnedaajroe, duedtiebarkoe j̄ih kultuvreaerpie. Learohkh edtjeh nuepiem āadtjodh vuesiehtidh maam haalvoeh j̄ih j̄ijtsh faageles evtiedimmiem bijjelen ussjedadtedh. Lohkehtājja edtja dan gukkiebasse lieremen bijre b̄ihkedidh j̄ih lierehtimmiem s̄j̄iehteladtedh guktie learohkh maehtieh b̄ihkedimmiem nuhtjedh s̄j̄ijen maahtoem programmefaagesne evtiedidh.

Galhkuvevuvarjasjimmie

Galhkuvevuvarjasjimmie edtja dam t̄j̄āenghkies maahtoem vuesiehtidh maam learohke programmefaagesne iebnedaajroe, duedtiebarkoe j̄ih kultuvreaerpie ātna gosse lierehtimmiem programmefaagesne galhkoeh. Lohkehtājja edtja soejkesjidh j̄ih s̄j̄iehteladtedh guktie learohke āādtje s̄j̄ijen maahtoem programmefaagesne vuesiehtidh jeereldihkie vukiejgujmie. Maahtoemulmiej mietie lohkehtājja edtja vuarjasjidh guktie learohke goerkesem vuesehte, maakta ussjedadtedh j̄ih laejhtehkslaakan ussjedidh, j̄ih guktie learohke haestemh haalvoeh j̄ih laavenjassh luata ovmessie ektiedimmine. Lohkehtājja edtja karakterem programmefaagese iebnedaajroe, duedtiebarkoe j̄ih kultuvrebarkoe b̄iejedh dan maahtoen mietie learohke vuesehte gosse soejkesje, t̄j̄irrehte, vuarjesje j̄ih dokumenteerie j̄ijtse faageles barkoem.

Duedtie- j̄ih hammoeprosessh

Maahtoemulmie teeman mænngan duedtie j̄ih hammoeprosessh

Liērehtimmiem ulmie lea learohke edtja mahtedh

- iebnh, teknikkh, klaerieh j̄ih hammoeh kraanskodh j̄ih nuepieh goerehtidh dorjeseevtiedæmman duedtesne
- barkoeguvvieh, sjissah j̄ih maallh gietine j̄ih s̄j̄iehteles digitaale vierhtiejgujmie darjodh evtiedimmesne orre dorjesijstie

- duedtidorjesem evtiedidh ássjalommeste gaervies illedahkese, ðebneveeljemem, produktiviteetem jñh dñenestem vuarjasjidh jñh dam áehpiedehtedh aktene maarkedebievnesoejkesjisnie
- goerehtidh, skraejriem áadtjodh saemien symbovlijste jñh hammoste, saemien tjaalehtjimmeste jñh aalkoeáálmegi vætnoste jñh tjeahpoevuekijste jñjtse barkosne hammoeprosessem jñh aerpievuekien duedtieprosessem dokumenteeredh jñh dan bijre bievnedh
- sñejhme njoelkedassh maadthdarjomereaktan bijre nuhtjedh jñh tñjelkestidh
- duedtiesiebriej, tjeahpoesiebriej jñh jeatjah institusjovnij bijre Saepmesne bievnedh, guktie dejtie nuhtjedh jñh ussjedatedh dej ráállan bijjelen seabradahkesne

Jaabnan vuarjasjimmie

Jaabnan vuarjasjimmie edtja viehkiehtidh ðieremem eevtjedh jñh maahtoem evtiedidh. Learohkh maahtoem vuesiehtieh jñh evtiedieh programmefaagesne duedtie jñh hammoeprosessh gosse daajroeh, tñiehpiesvoeth jñh laejhtehks ussjedimmiem nuhtjeh barkoelaavenjassh programmefaagesne loetedh. Lohkehtæjja edtja sñiehteladtedh guktie learohkh leah meatan jñh ðieremelastose sñiehteladtedh jeereldihkie barkoelaavenjassi tñjrrh. Lohkehtæjja maahta barkoelaavenjassh vedtedh mah gáabpegh programmefaagh geptjeh. Lohkehtæjja jñh learohkh edtjeh dialogesne árrodh learohki evtiedimmien bijre programmefaagesne duedtie jñh hammoeprosessh. Learohkh edtjeh nuepiem áadtjodh vuesiehtidh maam haalvoeh, jñh jñjtsh faageles evtiedimmien bijjelen ussjedatedh. Lohkehtæjja edtja dan guhkiebasse ðieremen bijre bñhkedidh jñh ðierehtimmiem sñiehteladtedh guktie learohkh maehtieh bñhkedimmiem nuhtjedh sijjen maahtoem programmefaagesne evtiedidh.

Galhkuvevuarjasjimmie

Galhkuvevuarjasjimmie edtja dam tjàenghkies maahtoem vuesiehtidh maam learohke átna programmefaagesne duedtie jñh hammoeprosessh gosse ðierehtimmiem programmefaagesne galhkoeh. Lohkehtæjja edtja soejkesjidh jñh sñiehteladtedh guktie learohke áádtje sov maahtoem programmefaagesne jeereldihkie vuekiejgumie vuesiehtidh. Maahtoem mietie lohkehtæjja edtja vuarjasjidh guktie learohke vuesehte satne guarkoe, maahta ussjedatedh jñh laejhtehkslaakan ussjedidh, jñh guktie learohke haestemh haalvoeh jñh laavenjassh luata ovmesse ektiedimmine. Lohkehtæjja edtja karakterem programmefaagele duedtie jñh hammoeprosessh bñejedh dan maahtoen mietie learohke vuesehte gosse soejkesje, tñjrrhte, vuarjesje jñh dokumenteerie jñjtse faageles barkoem.

Vuarjasjimmieöörnege

Galhkuvevuarjasjimmie

ðebnedaajroe, vytnesjimmie jñh kultuvreaerpie: Learohke edtja aktem galhkuvekarakterem utnedh.

Duedtie- jñh hammoeprosessh: Learohke edtja aktem galhkuvekarakterem utnedh.

Eksamene learoehkidie

ðebnedaajroe, vytnesjimmie jñh kultuvreaerpie jñh duedtie jñh hammoeprosessh: Learohke edtja dáaresthfaageles eksamenem vaeltedh gusnie doh ektie programmefaagh leah meatan. Eksamene voenges dorjesávva jñh sensureereme sjædta. Eksamene edtja ryöjredimmiebeliem utnedh.

Eksamene privatistide

Ïebnedaajroe, vytnesjimmie jÏh kultuvreaerpie: privatiste edtja tjaaleldh eksamenem vaeltedh programmefaagesne. Eksamene voenges dorjesåvva jÏh sensurereme sjædta. FylhkentjÏelte muana mejtie privatisth edtjeh ryöjredimmiebieliem åadtjodh voenges vadteme eksamenisnie.

Duedtie- jÏh hammoeprosessh: privatiste edtja tjaaleldh eksamenem vaeltedh programmefaagesne. Eksamene voenges dorjesåvva jÏh sensurereme sjædta. FylhkentjÏelte muana mejtie privatisth edtjeh ryöjredimmiebieliem åadtjodh voenges vadteme eksamenisnie.

Ïebnedaajroe, vytnesjimmie jÏh kultuvreaerpie jÏh duedtie- jÏh hammoeprosessh: Privatiste edtja dåaresthfaageles eksamenem vaeltedh daejnie ektie programmefaagine. Eksamene voenges dorjesåvva jÏh sensurereme sjædta. FylhkentjÏelte muana mejtie privatisth edtjeh ryöjredimmiebieliem åadtjodh voenges vadteme eksamenisnie.